

Norway to honor first American killed

By Steve Komarow
USA TODAY

Among the ceremonies marking the end of World War II will be one commemorating the first U.S. death of the conflagration.

Nearly 20 months before the United States entered the war, on April 21, 1940, Capt. Robert Losey was killed when German planes bombed tiny Dombas, Norway.

The 1929 West Point graduate and member of the Army Air Corps had been in Europe only three months, and assistant military attache in Norway less than a month, when the Germans invaded. Dombas' railroad junction was one of

their key targets.

Losey was escorting out of the country the U.S. ambassador, Florence Harriman, when the raid came. A shell fragment cut into his heart. He was 31 when he and five Norwegians were killed in the attack.

Within five years, another 400,000 Americans — and tens of millions of others — would die before the world was at peace again.

On Monday, V-E day, members of Losey's family will attend ceremonies at which Norway will re-dedicate a monument to Losey in Dombas that was erected in 1987.

Later, on May 19, West Point will hold a wreath-laying ceremony at his gravesite there.

West Point file photo
LOSEY: The Iowa native died in Norway in 1940

DOVRE KOMMUNE

HEIMEVERNSKOLEN DOMBÅS

LESJA KOMMUNE

BILLETT

FOR

KULTURKVELD, DEN 7. MAI 1995
KL 20.00
DOMBÅS KINO

(Krisekaffe og krisekake) serveres fra kl 19.30

Plassnr. 25

We'll meet again,
don't know where, don't know when,
but I'll know we'll meet again some sunny day;

Keep smiling through,
just like you always do,
Till the blue skies drive the dark clouds far away.

:/: So will you please say hello
to the folks that I know,
tell them I won't be long;
that as you saw me go
I was singing this song:

We'll meet again,
don't know where, don't know when,
But I know we'll meet again some sunny day :/:

Hvor hen du går i li og fjell en vinterdag, en sommerkveld
ved fjord og fossevell
fra eng og mo med furutrær, fra havets bryn med fiskevær
og til de hvite skjær,
møter du landet i trefarvet drakt,
svøpt i et gjenskin av flaggets farveprakt.
Se, en hvitstammet bjerk oppi heien
rammer stripen av blåklokker inn
mot rødmalte stuen ved veien;
det er flagget som vaier i vind.
Ja, så hvit som det hvite er sneen,
og det røde har kveldsolen fått,
og det blå gav sin farve til breen,
det er Norge i rødt, hvitt og blått.

En vårdag i en solskinnstund på benken i Stunderlund
der sitter han og hun,
to unge nytsprugne russ, to ganske nylig tente bluss,
i tyve garder pluss.

Hun er som er gryende forsommerdag
som farves av fjennskinnet fra det norske flagg.
Ja, så hvit som det hvite er kjolen,
og så rødt som det rødt hennes kinn,
hennes øyne er blå som fiolen,
hun er flagget som vaier i vind.
Han han freidig og hvitlugget panne,
og en lue i rødt har han fått.
Med en lyseblå tiltro til landet
står vår ungdom i rødt, hvitt og blått.

De kjempet både hun og han! Nå lyser seierens baunebrann
utover Norges land.
Mot himlen stiger flagg ved flagg som tusen gledesbål i dag
for alle vunne slag.
Det knitrer som før over hytte og slott
et flammende merke i rødt, hvitt og blått.
Som et regnbuens tegn under skyen
skal det evig i fremtiden stå.
Se, det glitrer igjen over byen
i det røde og hvite og blå.
La det runge fra gaten og torget
over landet som nordmenn har fått:
Du er vårt, du er vårt, gamle Norge!
Vi vil kle deg i rødt, hvitt og blått.

DOVRE KOMMUNE HEIMEVERNSKOLEN DOMBÅS LESJA KOMMUNE

Program

Gud Signe vårt dyre fedreland
17. mai 1940
Edvard Grieg: Elsk, fra Haugtussa

Prolog
The White Cliffs of Dover

Krigsminner med lysbilder
Bruremarsj frå Vågå
Nordahl Grieg: De beste
Barn av regnbuen

Om å være barn under krigen
Trolldans av Bjørn Kruse
Krigsminner fra etterretning o.l.
Strid for fred

Pause. Servering av krigsmat

Norsk dans nr. 2 av Grieg
Gammel reinlender
"Det har vi"

Amerikansk og russisk folkedans

Oh! Freedom!
Springleik
Halling
We'll meet again

Norge i rødt, hvitt og blått

Allsang

Fem kor
Magnus Jøndal
Kristin Dubiecki
akk. James Dickenson
Astrid Aspaas
Keith Thienemann
Akk. James Dickenson
Ola Hjelløkken
Unge musikere fra Dovre
Magnus Jøndal
Dovrefjell Disharmoniske
selskab og barn
Sigrunn Mølmshaug
Dovrefjell Disharmoniske
Arne Wium
Dovre leik- og
dansarlag, Dovre kantori

Bondekvinnelagene

Dombås Musikkforening
Lesjadansaran
Torunn Einbu med
Lesjaskog sangkor
Akk. James Dickenson
Dovre-Lesja internasjonale
folkedansklubb.
Dombås Gospelkor
Dovre leik- og dansarlag
" m/Bjørn Strand
Keith Thienemann med
Dombås Gospelkor
Allsang
Kristin Dubiecki med
Lesjaskog sangkor

DOVRE KOMMUNE

HEIMEVERNSKOLEN DOMBÅS

LESJA KOMMUNE

PROGRAM FOR

**GJESTER - VETERANER
VED 50 ÅRS MARKERINGEN
FOR FREDEN
7. OG 8. MAI 1995**

APRIL 1995

DOVRE KOMMUNE HEIMEVERNSKOLEN DOMBÅS LESJA KOMMUNE

**PROGRAM FOR GJESTER - VETERANER VED 50 ÅRS MARKERINGEN FOR
FREDEN 7. OG 8. MAI 1995**

SØNDAG 7. MAI

0800	Flaggheising i minneparken Paradeavdelinger Dombås musikkforening
1100	Gudstjeneste i Dovre kirke
1215 1245	Bekransing av Engelske og Russiske minnesteder på Dovre kirkegård Deltagere: Alle som ønsker Russisk - Engelske - Amerikanske og Norske Paradeavdelinger Speidere Veteraner - Gjester Dombås musikkforening - Dovre Skolekorps
1330	Snitter - kake og kaffe ved Heimevernskolen
1700 1915	Festmiddag på Dovrefjell hotell (Antrekk mørk dress, bunad o.l. Beste uniform for mil. personell) (Transport mellom Dovrefjell hotell og Dombås kino settes opp)
2000 2230	Kulturaften på Dombås kino

BESTE UNIFORM:

Hæren:	antrekk IV
Luftforsvar:	stor parade
Sjøforsvar:	stor parade
Heimevernet:	(yrkes) tilsvarer egen forsvarsgren.

Lesja Bygdetun åpen: 6. mai 1000 - 1800
7. mai 1400 - 1800

Buss 7. mai til Lesja Bygdetun går fra HVSKD kl. 1400. Retur 1515

DOVRE KOMMUNE HEIMEVERNSKOLEN DOMBÅS LESJA KOMMUNE

MANDAG 8. MAI

0800	Flaggheising i minneparken Paradeavdelinger Dombås musikkforening
0700 1000	Frokost Heimevernskolen
1015	Oppstilling Heimevernskolen
1020 1035	Parademarsj til Dombås kirke Deltagere: Norsk Paradeavdeling Amerikansk paradeavdeling Russisk paradeavdeling Speidere Veteraner Tysklandsbrigaden veteraner FN-forreningens veteraner Dombås musikkforening
1100	Høytidsgudstjeneste i Dombås kirke
1200 1202	Stillhet
1245 1345	Seremonier Minneparken Dombås
1345	Fallskjermhopping over Dombås
1415	Lunsj ved Heimevernskolen
1400 - 1600	Avreise etter behov

Utstilling Dombås Bibliotek: 6. mai 1000 - 1600
7. mai 1200 - 1800
8. mai 1400 - 1800

HV
SKOLEN

DOMBAS

Høgtidsgudsteneste

Dovre kyrkje

7.mai 1995

1. **Preludium - inngangsprosesjon:**

Erland Koch: Fest - Intrada.

2. **Nådehelsing og inngangord:**

3. **Salme:**

Ja vi elsker dette landet som det stiger frem,
furet værbit over vannet, med de tusen hjem,
- elsker, elsker det og tenker på vår far og mor
og den saganatt som senker drømmer på vår jord,
og den saganatt som senker, senker drømmer på vår jord.

Norske mann i hus og hytte, takk din store Gud!
Landet ville han beskytte, skjønt det mørkt så ut.
Alt hva fedrene har kjempet, mødrene har grett,
har den Herre stille lempet, så vi vant vår rett,
har den Herre stille lempet, å vi vant, vi vant vår rett.

Ja, vi elsker dette landet som det stiger frem,
furet, værbit over vannet med de tusen hjem.
Og som fedreskamp har hevet det av nød til seir,
også vi, når det blir krevet, for dets fred slår leir,
også vi når det blir krevet, for dets fred, dets fred slår lei

4. **Synsvedkjening:**

Prest:

Lat oss bøya oss for Gud og sanna syndene våre.

Kyrkjelyd og prest:

Heilage Gud, himmelske Far.

Sjå i nåde til meg syndige menneske,

som har såra deg med tankar ord og gjerningar
og kjenner den vonde hug i hjarta mitt.

For Jesu Kristi skuld ha tol med meg.

Tilgjev meg alle mine synder,

og gjev at eg må ottast og elska einaste deg.

5. **Bønerop - Kyrie:**

Kyrkjelyd:

Kyrie eleison, Gud Fader, miskunna oss.
Kyrrie eleison, Herre Krist, miskunna oss.
Kyrie eleison, Heilag Ande, miskunna oss.

6. **Lovsong - Gloria:**

Prest: Ære være Gud i det høgste.

Kyrkjelyd:

Og fred på jorda hjå menneske
som Gud har hugnad i .
Vi lovar deg , vi prisar deg,
vi tilbed deg, vi opphøgjer deg.

7. **Kollektbøn:**

8. **Tekstlesing:**

9. **Kor:**

No livnar det i lundar.
Fred hviler over land og by.

10. **Salme:**

Å, Gud, vårt vern i farne år, alt framtidshåp vi vet,
vårt ly mot stormene som slår, vårt heim i evighet.

I skyggen av din kongestol bor helgenskaren trygt,
for du er seier, du er sol: vårt hus på berg er bygt.

Før hav og høyder på ditt bud ble til, og verden var,
av evighet er du, vår Gud - vår konge og vår far.

For deg er tusenårig prakt som kvelden når den flyr,
som siste bleke nattevakt før soloppgangen gryr.

Ja, tiden er en stadig strøm: den tar oss alle med.
Snart er vi borte lik en drøm, hvem husker så vårt sted?

Å, Gud, vårt vern i farne år, alt framtidshåp vi vet,
vør du vårt heim mens stormen slår og så i evighet!

11. **Tekstlesing:**

12. **Truvedkjenning**

Prest: Lat oss vedkjennast vår heilage tru.

Kyrkjelyd:

Eg trur på Gud Fader, den allmektige,
som skapte himmel og jord.

Eg trur på Jesus Kristus, Guds einborne Son, vår Herre,
som vart avla ved Den Heilage Ande, fødd av Maria møy,
pint under Pontius Pilatus, vart krossfest,
døydde og vart gravlagd,
for ned til dødsriket, stod opp frå dei døde tredje dagen,
for opp til himmelen,
sit ved høgre handa åt Gud, den allmektige Fader,
skal koma att derifrå og døma levande og døde.

Eg trur på Den Heilage ande, ei heilag allmenn kyrkje,
eit samfunn av dei heilage, forlating for syndene,
oppstoda av lekamen og evig liv. Amen.

13. **Salme:**

Herre Gud ditt dyre navn og ære
over verden høyt i akt skal være
og alle sjele, de trette træle,
alt som har mæle, de skal fortelle din ære.

Gud er Gud, om alle land lå øde,
Gud er Gud om alle mann var døde.
Om slekter svimler - blant stjernestmler
i høye himler utallig vrimler Guds grøde.

Høye hall og dype dal skal vike
jord og himmel falle skal tillike,
hvert fjell, hver tinde skal brått forsvinne,
og opp skal rinne, som solen skinne, Guds rike.

14. **Preike.**

15. **Salme:**

Be for oss Herre i vår nød at troen må stå fast,
i kors og trengsel, liv og død, i pinsel og i plage,
ja, om all verden brast!

All verdens skikkelse forgår og skifter om i hast.
Hva vet vi om vår fremtids kår? Men oss kan ingen skade
når troens grunn står fast.

Du, Herre, er selv troens grunn, du er dens rot og mål.
Du herder den i trengslens stund. Og når vi selv er svake,
gjør du den sterk som stå.

Å hvilket under er vår tro! Den talte alltid sant.
Og sviktet alt, dens kraft bestod. Den er guds egen seier
som verden overvant

Gå, du Guds Ånd, med troens bud til denne jammers jord!
Skap tro av trengsel, store Gud, og si til dem som tviler
at frelst blir den som tror.

16. **Kor:**

«No livnar det i lundar.»
«Fred hviler over land og by.»

17. **Forbøn:**

18. **Salme:**

Gud signe vårt dyre fedreland og lat det som hagen bløma!
Lat lysa din fred frå fjell til strand og vetter for vårsol røma!
Lat folket som brøder saman bu, som kristne det kan seg søma.

Vårt heimland i mørker lenge låg, og vankunna ljuset gjøymde.
Men, Gud, du i nåde til oss såg, din kjærleik oss ikkje gløymde
Du sende ditt ord til noregs fjeil, og ljøs over landet strøymde.

Og morgonen rann, og mørkret kvarv, som lenge vår lukka skygde.
Du atter oss gav vår fridoms arv og honom i trengsla tyngde.
Du verna vårt folk og gav oss fred, og landet med lov me bygde.

Vil Gud ikkje vera bygningsmann, me fåfengt på huset byggja.
Vil Gud ikkje verja by og land, kan vaktmann oss ikkje tryggja
Så vakta oss, Gud, så me ka bu i heimen med fred og hyggja.

No er det i noreg atter dag med vårsol og song i skogen.
Om sedet enn gror på ymist lag, det brydder då etter plogen.
Så signe då Gud det gode såd, til goren ein gong er mogen!

19. **Velsigning og sending:**

20. **Postludium - utgangsprosesjon:**

Johannes Haarklou: Fantasia Trionphale.

Medverkande:

Dovre og Dombås skolekor
Martin Berg, kornett
Harald Berg, kornett
Organist, Jørgen Brandt

Høgtidsgudsteneste

Dovre kyrkje

7.mai 1995

1. **Preludium - inngangsprosesjon:**

Erland Koch: Fest - Intrada.

2. **Nådehelsing og inngangord:**

3. **Salme:**

Ja vi elsker dette landet som det stiger frem,
furet værbit over vannet, med de tusen hjem,
- elsker, elsker det og tenker på vår far og mor
og den saganatt som senker drømmer på vår jord,
og den saganatt som senker, senker drømmer på vår jord

Norske mann i hus og hytte, takk din store Gud!
Landet ville han beskytte, skjønt det mørkt så ut.
Alt hva fedrene har kjempet, mødrene har grett,
har den Herre stille lempet, så vi vant vår rett,
har den Herre stille lempet, å vi vant, vi vant vår rett.

Ja, vi elsker dette landet som det stiger frem,
furet, værbit over vannet med de tusen hjem.
Og som fedreskamp har hevet det av nød til seir,
også vi, når det blir krevet, for dets fred slår leir,
også vi når det blir krevet, for dets fred, dets fred slår lei

4. **Synsvedkjening:**

Prest:

Lat oss bøya oss for Gud og sanna syndene våre.

Kyrkjelyd og prest:

Heilage Gud, himmelske Far.
Sjå i nåde til meg syndige menneske,
som har såra deg med tankar ord og gjerningar
og kjenner den vonde hug i hjarta mitt.
For Jesu Kristi skuld ha tol med meg.
Tilgjev meg alle mine synder,
og gjev at eg må ottast og elska einaste deg.

- Onkel Robert var DEN FØRSTE SOM FALT

**Fra USA
til Dombås
for å se -
55 år etter**

Her ved jernbanetunnellen på Dombås ble amerikaneren Robert R. Losey og seks nordmenn drept under bombing i april 1940. Losey var den første amerikaner som falt i den andre verdenskrig. Søndag var hans nevø med samme navn, og andre nære slektninger, for første gang på stedet der onkelen falt - og USA's krig startet.

Uncle Robert was the First that fell -

From USA to Dumbás to see - 55 Years Later.

Here at the railroad tunnel at Dumbás the American Robert R. Losey and six Norwegians were killed during the bombing in April 1940. Losey was the first american to die in the second world war. On Sunday, his nephew with the same name and other close relatives visited for the first time the place where the uncle died - and USA's war started.

Fikk se stedet der onkel Robert falt

FREDS
JUBILEET
1945 - 1995

Av ELIAS SPERSTAD

DOMBÅS: Fredsmarkeringen på Dovre fikk et svært så internasjonalt preg. Ikke nok med at engelske, amerikanske og russiske paradetropper deltok: I ens ærend tok fire slektninger av den første amerikanske soldaten som falt under andre verdenskrig, turen fra USA til Dombås for å overvære jubileet.

- og USA's krig startet

De var både glade og stolte over å kunne være tilstede på Dombås under fredsjubileet, de fire amerikanerne Penny Braniff, Robert Losey Lee, Meredith Albers og Christine Albers. Stolte for å ha blitt invitert, og glade for at de fikk se stedet der den nære slektningen hadde blitt drept.

Militærattasje Robert Losey var onkelen til Robert Losey Lee, og både Rosey Lee og de andre i følget kjente godt til hendelsene på Dombås 21. april 1940.

- Min onkel, som var kaptein, hadde vært i Norge bare i 12 dager da han ble drept. Han var forøvrig det eneste amerikanske befalet som var i distriktet på dette tidspunktet. Han befant seg ved jernbanestasjonen på Dombås da bombene falt. Foruten min onkel ble seks nordmenn drept under bombingene. De hadde ikke kommet seg langt nok inn i tunnelen, der omtrent 80 andre befant seg. Skjebnen ville det sikkert bare slik at min onkel skulle omkomme, sier Robert Losey Lee nøkternt.

Mye omtalt

Hendelsene ved Dombås ble mye omtalt i amerikanske aviser aprildagene 1945, og alt som ble skrevet ble omhyggelig tatt vare på. Og den store ringpermen med utklipp hadde de amerikanske gjestene tatt med seg til Norge. De bladde gjennom boken og nikket gjenkjennede. De kunne også fortelle at dramaet på Dombås også er blitt en del av den amerikanske historien.

Da Dagningen søndag morgen tok de med til tunnelen ved Dombås stasjon ble det en liten privat minnestund, der fotografiapparater og videokamera ble flittig brukt.

Dannet seg bilde

- Tankene om hva som

GODT Å HA SETT: Slektingene av militærattasje Robert Losey kom til Dombås i ens ærend for å overvære fredsmarkeringen. Fv: Penny Braniff, Robert Losey Lee, Meredith Albers og Christine Albers.

Foto: ELIAS SPERSTAD

skjedde og hvorfor har alltid sittet der. Gjennom avisutklipp har vi dannet oss et bilde av hvordan stedet der vår slektning omkom er, men at vi skulle få komme hit er stort for oss. Nå fikk vi anledning til å se stedet, og det er vi oppriktig glade for. Vi er takknemlige over å ha blitt budne hit til Dombås, over å ha fått sett landet vi lenge hadde et ønske om å få se, og ikke minst å få møte menneskene her, sa de amerikanske gjestene.

Hva Norge og krigshandlingene betyr for amerikanerne blir også understreket ved at en amerikansk general tok turen over for å være tilstede ved fredsmarkeringen på Dombås.

AVISUTKLIPP: Slektingene av militærattasje Robert Losey bladde ivrig i den medbrakte boken med avisutklipp, og nikket gjenkjennede. Med seg på turen hadde de Keith Thienemann, som kjente til hendelsene ved Dombås helt ned til de minste detaljer. Her ser vi følget sammen med Johan Solli.

VERDIGHET: Alt fra soldater til barn; både unge og gamle var med å markere den 50 år gamle friheten.

Foto: ELI SMETTE

- Krig om verdier

Av ELI SMETTE

- Krig var ikke en krig mot Tyskland eller tyskere, men en krig om verdier, mot nazismen, sa Hans-Jacob Dahl i sin preken på Dovre søndag.

- Og kampen for de gode verdiene fortsetter idag, fred og frihet er ingen selvfølge. Krigsveteraner fra kampene i området og soldater fra USA, Russland og England var blant de som deltok i fredsjuileums-gudstjenesten i Dovre kirke.

Etter gudstjenesten var det kranspålleggelse på gravene til de russere og engelskmenn som ligger begravet på Dovre, - soldater som døde under okkupasjonen, i tjeneste mot Hitler og nazismen.

Og nettopp kampen mot nazismen og de verdier den representerer var framholdt som et hovedbudskap under kransseremonien.

- Det kunne ikke bli frihet før nazismen var rykket opp med roten, påpekte en av kranspåleggerne.

Got to see the place where Uncle Robert fell.

Dombås: The Peace Celebration at Dovre got quite an international flair. It was not enough that British, American and Russian Paratroopers participated, but four relatives of the first American soldier that died in the second world war, made the trip from USA to Dombås to attend the Jubilee.

and USA's war started -

They were both happy and proud to be able to attend the Peace Celebration at Dombås. The four Americans, Penny Braniff, Robert Losey Lee, Meredith Albers and Christine Albers. They were proud to have been invited and glad to be able to see the place, where the close relative had been killed.

Military Attache Robert Losey was Robert Losey Lee's Uncle and both Losey Lee and the others in the company knew the details of what had happened at Dombås, 21 April, 1940.

- My Uncle, who was a Captain, had only been in Norway for 12 days when he was killed. He was the only American Officer in the area at that time. He was at the railroad station at Dombås when the bombs were falling. Besides my uncle, six Norwegians were also killed during the bombing. They had not gotten far enough into the tunnel, where about 80 others were. It was probable in the stars that my Uncle should die, Robert Losey Lee said somberly.

Much Spoken About

The Happenings at Dombås were thoroughly covered in articles in the American Newspapers during April 1945, and all that was written have been saved. The American Guests had brought the big Binder with the clippings to Norway. They turned the pages and nodded in recognition. They could also tell that the events at Dombås had become part of the American History.

At sunrise on Sunday morning they went to the tunnel and had a private minute in memory and took pictures and videos.

Formed a Picture

The thoughts of what happened and why, have always been there. We have formed a good picture of the place our relative died, but that we should be able to actually come here is a big thing for us. We are very glad to have a reason to get to see the place. We are thankful for having been invited to Dumbås and get to see the country we have wanted to visit for so long and not the least to get to meet the people here, the American Guests said.

What Norway and what happened in the was means to the americans is underlined by the fact that an american general also took the trip over to be present at the peace celebration in Dumbås.

**NESTEN
DOBBELT
SÅ STOR**

GLT

Gudbrandsdølen 3. størst **Lillehammer Tilstuer**

Tirsdag 9. mai 1995 Nr. 110 156. årgang. Kr.10,00

midten

Dagen som gledet

Den store, internasjonale fredsmarkeringen på Dombås gledet spesielt den amerikanske familien Losey, slektningene til den første amerikaneren som falt i 2. verdenskrig.

side 28-29

(Foto: Vidar Heikkøter)

Losey-The Family Day in the Memorial Park

All the representatives from the foreign military delegations said a special hello to the four relatives of Captain Robert Losey. General James Clapper, in charge of USA's intelligence, thanked them with warm words for the memorial that they had built commemorating the first American in uniform to be killed in the fight for our freedom. Captain Losey was killed half a year before the historic attack that caused USA to go into World War II.

New Parachute Jump.

It was Emotional and International and biting cold at Dombås yesterday. But it was also the most important traffic point in Norway during the war. When the peace finally came, there were 11,000 German Soldiers stationed at the foot of Dovre Mountain.

Hitler sent 180 paratroopers in the try to take Dombas 14th of April, 1940. Also yesterday paratroopers were jumping over Dumbas. On the second as planned and with a precision as only NM winners from Lesja Parachute club can master, landed Bonde Norset and the brothers Kjetil and Havard Regnerud with the Norwegian Flagg at the outskirts of the Memorial Park in front of ca 500 on lookers.

Lost 29 Comrades.

The Memorial started with a historic parade from HV School to the Church. Dumbas Music Band were first in the parade, then followed old worn War Veterans who honored their 29 comrades who perished in fight for Dumbas. Local military, American and British military sections, FN Veterans and Veterans from the German Brigade were in the parade to the church ceremony.

-We must never forget the lesson that history has taught us. Nor the ones that gave their life for peace and freedom, said our Defense Representative Overlieutenant Thoralf Reinsnes.

Frigjøringen

50

ÅR ETTER

■ DOMBÅS: Vår jubeldag ble amerikanernes store dag i Minneparken på Dombås.

Av Vidar Heitkøtter

Thoralf Reinsnes i sin tale i Minneparken.

Bekjem ekstreme krefter

Hans utgangspunkt var de ulike perspektivene unge og eldre har på krigsårene. Og til ungdommene hilste han spesielt med disse ordene:

- Husk at fred og frihet er ingen selvfølge. Bekjemp derfor ekstreme krefter som ikke har sin tilhørighet i demokratiet!

Og med blikket mot krigsveteranene på fremste benk sa Reinsnes: - Vi deler sorgen med dere over tapet av gode kamerater. Og vi deler sorgen med dere som mistet familiemedlemmer og venner. La oss samles i håpet om at gode krefter og demokrati på tvers av landegrenser aldri mer tillater slike offer, sluttet sjefen på HV-skolen på Dombås, oberstløytnant Thoralf Reinsnes.

Alle representantene fra de utenlandske militæravdelingene hilste spesielt til de fire slektningene av kaptein Robert Losey. Sjefen for USAs etterretningstjeneste, general James Clapper, takket med varme ord for minnesmerket som er reist i bygda der den første amerikaneren i uniform falt i kampen for vår frihet. Kaptein Losey omkom halvannet år før det historiske angrepet som førte til at USA kom med i den 2. verdenskrig.

Nytt fallskjermslipp

Stemningsfullt og internasjonalt og bitende kaldt var det på Dombås i går. Men så var da også dette det viktigste trafikknutepunktet i Norge under krigen. Da freden endelig kom, var 11.000 tyskere stasjonert på det vesle tettstedet ved foten til Dovrefjell.

Hitler sendte 180 fallskjermjegere i et forsøk på å sikre seg Dombås 14. april 1940. Også i går ble det sluppet fallskjermhoppere over Dombås. Nøyaktig på sekundet som planlagt, og med en presisjon som bare NM-vinnerne fra Lesja Fallskjermklubb kan, landet Bonde Nordset og brødrene Kjetil og Håvard Rognerud med norske flagg i utkanten av Minneparken med de ca. 500 frammøtte.

Mistet 29 kamerater

Minnemarkeringen startet med en historisk parademarsj fra HV-skolen til kirken. Først toget medlemmene i Dombås Musikkforening. Bak fulgte gamle, slitne krigsveteraner som ga homnør og ære til sine 29 kamerater som falt i kampene rundt Dombås.

Lokale HV-mannskap, paradeavdelinger fra Amerika og Russland, britiske militære, speidere, FN-veteraner og veteraner fra Tysklandsbrigaden gikk i toget til høytidsgudstjenesten.

- Måtte vi aldri glemme lærdommen som historien gir oss. Ei heller de som ga sitt liv for fred og frihet, sa vårt Forsvarsrepresentant, oberstløytnant

Nytt fallskjerm-slipp over Dombås. Men denne gang med det norske flagg og NM-vinner i fallskjermhopping Håvard Rognerud fra Lora. (Foto: Vidar Heitkøtter)

General i Lesjakyrkja

LESJA: Turen til Lesja og Dombås ble mer enn en fredsmarkering for den amerikanske generalen James Clapper. God tid var avsatt til besøk i Lesjakyrkja og på Bygdatu-

Einar Einbu var omviser for den amerikanske generalen James Clapper i Lesjakyrkja. (Foto: Vidar Heitkøtter).

net. Og det var en imponert tre stjernes general som hørte Einar Einbu fortelle om døypefonten fra 1250, om Lesjakyrkja fra 1749, og at det var Einars far som malte kirken ble lagt spesielt merke til.

Stemningsfull skoledag

LESJASKOG: Stemningsfullt startet elevene på Lesjaskog sin skoledag med flaggheising presis klokken 08.00.

Før skoledagen startet heiste Mona Hallingrød og Edvard Mølmen flagget på Lesjaskog. (Foto: Vidar Heitkøtter)

Høyt på en brøytekant ved den nye skolen som er

under bygging, var det reist en provisorisk flaggstang. Mona Hallingrød og Edvard Mølmen heiste flagget på frigjøringsdagen, før elevene i 5.klassen fortsatte fredsprogrammet.

Var med ulykkestøget

■ LESJAVERK: Briten Bill Grainger var med ulykkestøget da 11 soldater omkom på Lesjaverk natt til 1. mai i 1940.

Søndag kjørte han igjen forbi ulykkestedet.

- Jeg kjenner meg såvidt igjen. Jeg husker jernbanestasjonene over Lesja, og spesielt stasjonsområdet på Dombås der vi lå i stillinger, forteller Bill Grainger til GLT.

Han var 20 år gammel da han som sanitetsmann i den britiske militæravdelingen tok hånd om sine døde kamerater etter ulykken mellom Lesjaverk og Lesjaskog. Grainger sørget for at det ble satt ned trekors på gravene. Det samme gjorde han søndag da han kom til den historiske minnemarkeringen på Lesjaskog og Lesjaverk, i spissen for det britiske æreskompaniet. Det var på Lesjaskog fredsmarkeringen i Lesja kommune startet, og markeringen på Lesjaskog var et spesielt fint og vellykket arrangement.

Bill Grainger, som selv var med ulykkestøget på Lesjaverk natt til 1. mai 1940, la ned krans på de tre britiske gravstedene på Lesjaverk. (Foto: Vidar Heitkøtter)